דוח מסכם
של ועדת החקירה
בנושא הבדיקה בבנקים בישראל
של נכסי קורבנות השואה

ממצאי הבדיקה של משרדי רואי החשבון בבנקים, מבוססים על הנחיות הוועדה המייעצת, משוערכים לפי הצמדה למדד הידוע בתוספת ריבית שנתית של 4%, החל במועד תחילת השערוך המוגדר לעיל ועד ליום 30.9.2004* (מדד אוגוסט 2004):

שם הבנק	סוג התיק	מספר חשבונות	סכומים משוערכים שטרם הוחזרו, משוערכים ל-30.9.2004, בשקלים חדשים				
			באחריות הבנק	באחריות מדינת ישראל, הנובעת מרכוש שהוחזק אצל:			סה"כ
				הממונה על רכוש האויב הבריטי	הממונה על רכוש האויב הישראלי	האפוטרופוס הכללי	
בנק לאומי לישראל בע"מ	חשבונות בנק לאומי	2,277	298,901,863	275,206,841	52,593,519	12,575,204	**639,277,427**
	ני"ע בנק לאומי	135	8,656,717	12,622,715	2,321,582	193,512	**23,794,526**
	חשבונות בנק לאומי שאינם ניתנים לשיוך	129	לא ניתן לשיוך	לא ניתן לשיוך	לא ניתן לשיוך	לא ניתן לשיוך	**34,338,360**
	סה"כ באחריות בנק לאומי	**2,541**	**307,558,580**	**287,829,556**	**54,915,101**	**12,768,716**	**697,410,313**
בנק הפועלים בע"מ	חשבונות בנק הפועלים	84	1,747,368	3,021,282	926,170	6,608	**5,701,428**
	ני"ע בנק הפועלים						**-**
	חשבונות בנק הפועלים שאינם ניתנים לשיוך	13	לא ניתן לשיוך	לא ניתן לשיוך	לא ניתן לשיוך	לא ניתן לשיוך	**2,405,600**
	סה"כ באחריות בנק הפועלים	**97**	**1,747,368**	**3,021,282**	**926,170**	**6,608**	**8,107,028**
בנק המזרחי המאוחד בע"מ	חשבונות בנק המזרחי	101	852,526	4,037,411	654,527		**5,544,464**
	ני"ע בנק המזרחי						**-**
	חשבונות בנק המזרחי שאינם ניתנים לשיוך	254	לא ניתן לשיוך	11,751	לא ניתן לשיוך	לא ניתן לשיוך	**11,751**
	חשבונות שנמצאו בארכיון הציוני המרכזי**	11	12,037,544				**12,037,544**
	חשבונות שנמצאו בארכיון המדינה**	17		1,305,922			**1,305,922**
	סה"כ באחריות בנק המזרחי	**383**	**12,890,070**	**5,355,084**	**654,527**	**-**	**18,899,681**
בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ	חשבונות בנק מרכנתיל	406		162,242,373	18,159,340	-	**180,401,713**
	ני"ע בנק מרכנתיל	27		6,652,509	1,921,688	9,267	**8,583,464**
	חשבונות בנק מרכנתיל שאינם ניתנים לשיוך	15	לא ניתן לשיוך	לא ניתן לשיוך	לא ניתן לשיוך	לא ניתן לשיוך	**62,320**
	סה"כ באחריות בנק מרכנתיל	**448**	**-**	**168,894,882**	**20,081,028**	**9,267**	**189,047,497**
בנק דיסקונט לישראל בע"מ	חשבונות בנק דיסקונט	110	535,883	26,885,110	3,387,528	14,866	**30,823,387**
	ני"ע בנק דיסקונט	11		2,068,028	120,757	42,416	**2,231,201**
	חשבונות בנק דיסקונט שאינם ניתנים לשיוך	5	לא ניתן לשיוך	לא ניתן לשיוך	לא ניתן לשיוך	לא ניתן לשיוך	**911,901**
	סה"כ באחריות בנק דיסקונט	**126**	**535,883**	**28,953,138**	**3,508,285**	**57,282**	**33,966,489**
סה"כ		**3,595**	**322,731,901**	**494,053,942**	**80,085,111**	**12,841,873**	**947,431,008**
				סה"כ באחריות מדינת ישראל		**586,980,926**	

3. עיקר ממצאי הבדיקה בבנק המזרחי המאוחד בע"מ

משרד רואי החשבון **כספי את כספי** בדק את בנק המזרחי המאוחד בע"מ. בשנת 1923 נוסד בנק המזרחי בע"מ על ידי המרכז העולמי של המזרחי; בנק הפועל המזרחי בע"מ נוסד בשנת 1928 על ידי תנועת תורה ועבודה. בשנת 1969 מוזגו שני הבנקים הללו והיו לבנק המזרחי המאוחד בע"מ. יש לציין כי בתהליך מחשוב הבנק בשנת 1974 נקלטו כרטיסי הלקוחות למחשב כאילו תאריך זה הוא יום פתיחת החשבון, ולפיכך אבדו נתונים היסטוריים בעלי חשיבות ללא אפשרות לשחזרם.

הבדיקה בבנק נועדה למצוא את שמות לקוחות הבנק שיש סבירות שהם נספי שואה, אך מידת הסבירות שונה מלקוח ללקוח. ואלה מקורות המידע ששימשו את צוות הבדיקה: ספרי כרטיסי חשבונות של לקוחות הבנק משנת 1936 ועד שנת 1974; כרטיסי דוגמאות חתימה של לקוחות הבנק בעת פתיחת חשבונם, החל בשנת 1930; ספרי בעלי המניות של בנק המזרחי לשנים 1925 עד 1977; דיווחי בנק הפועל המזרחי לרשם החברות; דוחות כספיים של בנק המזרחי והפועל המזרחי; פרוטוקולים של ישיבות הנהלת בנק המזרחי החל בשנת 1924; קובצי מחשב ודוחות ממוחשבים של חשבונות לקוחות הבנק; תכתובות ודוחות שנשמרו בארכיון הבנק; שיחות עם בכירים וגמלאים וכן סיורי עבודה בסניפים; מקורות חיצוניים כגון רשם החברות, גנזך הציונות הדתית, ספריות וארכיונים, בנק ישראל, משרדי האפוטרופוס הכללי ורואה החשבון של בנק המזרחי.

לא נמצאו פיקדונות ניירות ערך בבנק המזרחי המאוחד, לא נמצאו בו כספות ישנות רדומות ולא נמצא דיווח של הבנק על סגירת חשבונות לא פעילים.
בפרוטוקולים של הנהלת הבנק ובתכתובות של הנהלת הבנק עם הנהלת בנק אנגלו-פלסטינה, בשנים 1939-1940, דאגה הנהלת הבנק לציין בנפרד בעלי חשבונות מחוץ לארץ "שהמפקידים לא יכולים לתבוע את פקדונותיהם בהיותם בחו"ל או שאין לשער שיתבעו אותם מסיבות אחרות".
כן הדגישה הנהלת הבנק, בחלק מהמסמכים, כי מקום מושב המפקידים הללו - ארצות כיבוש כמו רוסיה ופולניה.

על פי החלטת הוועדה המייעצת, ישוערכו החשבונות במקרים שבהם לא יימצאו בעלי חשבון או יורשיהם לפי שתי תקופות שערוך: (א) ממועד תחילת השערוך כהגדרתו לעיל, ועד ל-14 במאי 1948 - ריבית שנתית של 3%; (ב) החל ב-15 במאי 1948 ועד 30 בספטמבר 2004 - הצמדה למדד ידוע (מדד אוגוסט 2004) בתוספת ריבית שנתית של 3%. וזו תמצית הממצאים:

סוג התיק	מספר התיקים	סכומים שטרם הוחזרו, משוערכים ל-30.9.2004, שקלים חדשים			
		באחריות הבנק	באחריות מדינת ישראל, הנובעת מרכוש שהוחזק אצל:		
			הממונה הבריטי על רכוש האויב	הממונה הישראלי על רכוש האויב	האפוטרופוס הכללי
חשבונות	101	50,983	143,925	385,802	92,199
חשבונות שאינם ניתנים לשיוך*	254	--	4,299	--	--
חשבונות שנמצאו בארכיון הציוני המרכזי**	11	1,723,705	--	--	--
חשבונות שנמצאו בארכיון המדינה***	17	--	204,109	--	--
סך הכול	**383**	**1,774,688**	**352,333**	**385,802**	92,199
		סך הכול באחריות מדינת ישראל: 830,334			
בעלי מניות של הבנק	922		--		
כרטיסי דוגמאות חתימה	155	--	--		--

סך הכול
672,909
4,299
1,723,705
204,109
2,605,022
--

* ראה הערה ב' להלן.

** ראה הערה ג' להלן.

*** ראה הערה ד' להלן.

הערות ללוח

(א) בחלק מהתיקים ששוערכו הושלמו תנועות כספים חסרות על פי כללים קבועים. תיקים אלו סומנו במערכת המחשב כ'תיקים ששוערכו על פי מידע חלקי'.

(ב) הסכומים שמופיעים בשורה 'חשבונות שאינם ניתנים לשיוך' לא נכללו באחריות הבנק הואיל והם כוללים חשבונות אשר דרכם היתה אחת מאלה:

(1) עברו לממונה הבריטי על רכוש האויב;

(2) עברו לממונה הישראלי על רכוש האויב וממנו לאפוטרופוס הכללי של מדינת ישראל;

(3) שוחררו לבעלי החשבון או ליורשיהם;

(4) נשארו בבנק כחשבונות ללא תנועה או חשבונות שנשחקו.

(ג)הסכומים שמופיעים בשורה 'חשבונות שנמצאו בארכיון הציוני המרכזי' - במסגרת התכתבות משנת 1939 ו- 1940 בין הבנק לבין הנהלת בנק אנגלו-פלשתינה והמפקח על הבנקים, נמצאה רשימת חשבונות שלגביה יש מידע נוסף בארכיון הציוני המרכזי שממנו משתמע, כי קיימת סבירות שחשבונות אלה נשארו בבנק. בעניין זה התגלעה מחלוקת עם הבנק ועל כן החיוב הכספי בסך 1,723,705 ₪, שאמנם מופיע בלוח באחריות הבנק, גם הוא שנוי במחלוקת בין הוועדה לבין הבנק ולכן, לדעת הבנק, מתעוררת שאלה אם הוא אכן באחריות הבנק.

(ד) חשבונות שנמצאו בארכיון המדינה – מדובר ברשימת חשבונות שנמצאה כחלק מהרשימות שהוכנו במסגרת ההסכם בין ממשלת בריטניה לבין ממשלת ישראל משנת 1950. חשבונות אלה נרשמו בחשבונות הממונה הבריטי על רכוש האויב.

<u>חשבונות עו"ש</u> -

1. רואי החשבון איתרו 254 כרטיסי עובר ושב שאין להם מסמכים תומכים ואשר הוגדרו כחשבונות 'יתרה בודדת', ולא ניתן לשערכם.
2. תיקי הממונה הבריטי על רכוש האויב: רואי החשבון איתרו 82 חשבונות שדווחו והועברו לממונה הבריטי בשנים 1939 – 1948.
חשבונות אלה הועברו לממונה הישראלי על רכוש האויב בעקבות ההסכם בין בריטניה לישראל בשנת 1950.
3. ארכיון המדינה: בארכיון המדינה נמצאו 17 חשבונות עו"ש אשר לכאורה דווחו לממונה הבריטי על רכוש אויב. לא נמצאה התאמה בין חשבונות אלה לבין הרישומים והמסמכים שהועברו לישראל בשנות החמישים.
4. הארכיון הציוני: בארכיון הציוני נמצאה רשימה של 11 בעלי חשבונות עו"ש ופיקדונות מארצות האויב, שנמצאו להם מסמכים תומכים וראיות כי הנהלת הבנק ידעה שבעלי החשבונות נמצאים במדינות אויב, כי לא יוכלו לדרוש את כספם מהבנק וכי סביר שהבנק לא יידרש לשלם להם את כספם.

פירוט התיקים ששוערכו בלוח:

א. כרטיסי חתימה: 155 תיקים הכוללים חשבונות רלוונטיים לבדיקה, אולם לא אותר לגביהם כל מידע כספי. בגין חשבונות אלו נפתחו תיקים המערכת המחשב אולם הם לא שוערכו.

ב. מניות של הבנק: נפתחו 922 תיקי מניות של הבנק, השייכים לתושבי מדינות אויב, מתוכם 136 תיקים הם בגין תשלומים על חשבון מניות שלא הונפקו.